

AKTUELLT FRÅN BANKFÖRENINGEN

Bankfokus

3

OKT
2017

Swish utvecklar
fler tjänster

”Banken måste
våga ta tuffa beslut
om hållbarhet”

Anders Bouvin, vd för
Handelsbanken och vice
ordförande för Bankföreningen

Tröskeln
till första
bostaden
höjs

De närmaste månaderna blir spännande på många sätt. Baselkommittén kommer att slutförhandla sitt nya regelverk, som vi brukar benämna Basel 4, för bland annat kapitaltäckning, med potentiellt långtgående konsekvenser för de nordiska bankerna. Därefter följer en lång process för att implementera regelverket i EU-lagstiftningen.

■ De närmaste månaderna blir spännande på många sätt. Baselkommittén kommer att slutförhandla sitt nya regelverk, som vi brukar benämna Basel 4, för bland annat kapitaltäckning, med potentiellt långtgående konsekvenser för de nordiska bankerna. Därefter följer en lång process för att implementera regelverket i EU-lagstiftningen.

I november kommer Finansinspektionen att lämna sitt slutförslag om ett skärpt amorteringskrav för hushållens bolån. Bankföreningen arbetar för att regeringen inte ska godkänna förslaget och att kravet alltså inte ska genomföras.

Inom kort kommer regeringen även att gå vidare med förslaget om ett utökat mandat för Finansinspektionens makrotillsyn. Förslaget öppnar för fler verktyg och åtgärder för makrotillsyn, till exempel skuldkvotstak för utlåningen till hushållen. Tillsammans med det skärpta amorteringskravet kan hushållens krediter bli mer reglerade än i början av 1980-talet. Förhoppningsvis tar regeringen fasta på Bankföreningens synpunkter i sitt slutgiltiga förslag. Under alla omständigheter kommer vi att driva vår sak ända in i kaklet och göra en

framställan till riksdagens finansutskott om det blir nödvändigt.

Bankföreningen har sedan flera år engagerat sig för att staten ska ta ett större ansvar för id-handlingarna, för att minska risken för bedrägerier. Det är glädjande att regeringen nu till sist har tagit fasta på våra synpunkter och tillsatt en utredning för att ta ett fastare statligt grepp om id-handlingarna. Det kommer drastiskt att minska möjligheterna till identitetsstöld och bedrägerier.

Framöver kommer Bankföreningen att arbeta för att konsumentskyddet på bostadsrättsmarknaden ska stärkas. Ett centralt pantbrevsregister för bostadsrätter skulle markant öka tryggheten och säkerheten för köparen. Det skulle bli avsevärt enklare att kontrollera ägarförhållanden, pantsättningar och eventuella förfogandeinskränkningar. Dessutom skulle risken för olika typer av bedrägerier minska påtagligt.

Många bostadsrättsföreningar är även högt skuldsatta. Det bör därför bli obligatoriskt att i bostadsannonser ange bostadsrättens totalpris, det vill säga summan av det pris som tas ut

för bostadsrätten och den andel av föreningens skuld som följer av köpet.

Ett problem vid nyproduktion av bostadsrätter är dessutom att ekonomiska kalkyler och ekonomiska planer för bostadsrättsföreningen inte alltid räcker för att täcka föreningens kostnader. Det är därför rimligt att kräva full kostnadstäckning i avgiftsuttaget över tid och att det inte ska vara tillåtet att systematiskt driva en skuldsatt bostadsrättsförening med underskott.

På det hela taget ser det alltså ut att bli en händelserik höst med gott om frågor som kräver uppmärksamhet och vårt engagemang.

Hans Lindberg
vd, Svenska Bankföreningen

Bankfokus ges ut av
Svenska Bankföreningen.

Det publiceras på www.swedishbankers.se
i pdf-format och skickas även med
e-post till prenumeranter.

Svenska Bankföreningen,
Box 7603, 103 94 Stockholm

08-453 44 00
info@swedishbankers.se
www.swedishbankers.se

Ansvarig utgivare:
Lena Barkman 08-453 44 48

Redaktion:
Bodil Bjerre Sekund 08-453 44 09

Form/produktion: Luxlucid

Omslagsfoto: Håkan Flank

Svenska **Bankföreningen**
Swedish Bankers' Association

Kritik mot förslag till skärpt amorteringskrav

Finansinspektionen presenterade innan sommaren ett förslag till skärpt amorteringskrav. Den som lånar mer än 4,5 gånger sin inkomst före skatt ska amortera från första lånekronan. Bankföreningen och många andra är kritiska till förslaget, eftersom det blir svårbegripligt och hindrar unga från att komma in på bostadsmarknaden.

■ Om man lägger ett skuldkvotstak (ett verktyg som grundar sig på inkomsten) ovanpå en befintlig reglering som grundar sig på belåningsgraden, vilket bolånetaket och amorteringskravet gör, blir det komplext. Om dessutom skuldkvoten ska baseras på samtliga objekt som en person äger, och inte enbart på den bostad där man tar ett nytt lån, blir situationen än mer komplicerad. Skuldkvoten ska nämligen enligt förslaget beräknas på en bolånetagares alla befintliga och nya bolån.

En annan komplicerande faktor är att varje ny reglering enbart gäller nya

bolån, medan gamla lån fortsätter med de regler som gällde när lånet togs. En och samma låntagare kan därför, om förslaget genomförs, komma att ha lån utan amorteringskrav, lån med nu gällande 1- respektive 2-procentiga amorteringskrav samt lån med skärpt amorteringskrav.

– Totalt sett skulle det kunna bli mycket svårt att få grepp om för kunden, och för bankerna skulle det bli en stor pedagogisk utmaning att förklara. Regelverket ska hanteras av tusentals banktjänstemän och påverkar på sikt miljontals bankkunder. Är innebörden

Jenny Nordgren,
ekonom på
Bankföreningen

av reglerna allt för svår att förstå kan de förlora sin legitimitet, säger Jenny Nordgren, ekonom på Bankföreningen.

FAKTA

Finansinspektionen vill införa vad man kan kalla ett mjukt skuldkvotstak genom att skärpa amorteringskravet för dem som lånar mer än 4,5 gånger sin inkomst före skatt.

- lån mellan 0 och 50 procent av bostadens marknadsvärde ska amorteras med 1 procent av lånet
- lån mellan 50 och 70 procent ska amorteras med 2 procent
- lån mellan 70 och 85 procent ska amorteras med 3 procent

Remisstiden för förslaget gick ut i september och Finansinspektion analyserar nu remissvaren. Finansinspektionens styrelse väntas fatta beslut om ett slutgiltigt förslag i mitten av november. Förslaget ska sedan lämnas till regeringen för godkännande. Reglerna föreslås träda ikraft den 1 mars 2018.

Drabbar särskilt unga och pensionärer

Förslaget riskerar också att försämra en redan dåligt fungerande bostadsmarknad. Ett skärpt amorteringskrav höjer trösklarna till bostadsmarknaden särskilt för unga förstagångsköpare, som nyligen har börjat jobba och som inte kan få ekonomisk hjälp av sina föräldrar. Rörligheten på bostadsmarknaden kan också försämrats, eftersom det kan bli svårt för till exempel pensionärer, som ►►

BOSTADSMARKNADEN

ofta har låg inkomst, att köpa en ny bostad.

Åtgärder bör riktas mot de grundläggande orsakerna

– En fortsatt snabb ökning av bostadspriser och hushållens skuldsättning innebär risker för svensk ekonomi, och det är viktigt att göra något åt det. Bankerna ställer sedan länge krav på amortering, och de flesta tillämpar redan idag skuldkvoten som en del av kreditbedömningen. Den tillkommande effekten av att ytterli-

gare detaljreglera hushållens möjligheter att låna pengar kan ifrågasättas, och vi anser att det inte är rätt väg framåt, säger Jenny Nordgren.

Bankföreningen motsätter sig därför förslaget, och frågar sig om det verkligen är åtgärder inom Finansinspektionens ansvarsområde som är de mest effektiva för att hantera de makroekonomiska riskerna som kan finnas med hög skuldsättning hos hushållen.

– Grundorsakerna till de snabbt stigande bostadspriserna under senare år är snarare bristen på bostäder i

storstäderna och den historiskt låga räntan i kombination med ränteavdrag. Lägg därtill regler och skatter som motverkar rörligheten på bostadsmarknaden. Åtgärder för att stabilisera boprisutvecklingen och skuldsättningsökningen bör därför istället riktas mot dessa faktorer.

Hård kritik i remissvaren

Inte bara Bankföreningen är kritisk till Finansinspektionens förslag. Hård kritik har kommit från fackliga organisationer, nationalekonomer, politiker och jurister. Kritiken handlar till stor del om att förslaget får negativa fördelningseffekter, då det slår mot unga förstagångsköpare, och att det minskar rörligheten på bostadsmarknaden.

De flesta anser också att det finns andra mer effektiva åtgärder för att minska de makroekonomiska riskerna och dämpa ökningen av hushållens skuldsättning. Flera påtalar även frånvaron av heltäckande analys av problembilden.

Med hänvisning till kritik om alltför kort genomförandetid har FI nyligen beslutat skjuta på ikraftträdandet till den 1 mars 2018.

TVÅ EXEMPEL:

Finansinspektionen föreslår att skuldkvoten ska beräknas på samtliga bolånetagares befintliga och nya bolån oavsett vilken bank som är långivare.

- Per och Lisa ska köpa en bostadsrätt tillsammans. Per äger sedan tidigare ett fritidshus tillsammans med sina syskon och de har ett gemensamt lån på fritidshuset. Vid beräkningen av skuldkvoten för Per och Lisa kommer Pers skulder i fritidshuset att räknas in.
- Birgitta har bolån i sin villa. Birgitta ska ta ett gemensamt lån med sitt barn Anna för att köpa en bostadsrätt. Birgittas bolån i villan kommer då att ingå i beräkningen av skuldkvoten för det gemensamma lånet till bostadsrätten. Väljer Birgitta sedan att sälja sin villa för att köpa en bostadsrätt kommer det gemensamma lånet tillsammans med dottern att ingå vid beräkningen av skuldkvoten.

Bankföreningen vill införa centralt pantregister för bostadsrätter

I Sverige finns ett register över panten i alla privatägda småhus – men inte för bostadsrätter. Med dagens osäkra system kan en felaktigt noterad pantsättning i värsta fall leda till att bostadsrättsinnehavaren förlorar sin bostad på exekutiv auktion. Förutom att införa pantregister för bostadsrätter vill Bankföreningen också tydliggöra bostadsrättens andel av föreningens skuld.

■ Regeringens utredning om stärkt konsumentskydd på bostadsrättsmarknaden kom i våras med en rad förslag som Bankföreningen ställer sig bakom.

– Bostadsköpet är för många hushåll den största ekonomiska transaktionen i livet och skälen är starka att förbättra konsumentskyddet på bostadsrättsmarknaden. De förslag som utredningen lämnar, till exempel att införa ett centralt register för panten i bostadsrätter, begränsa rätten att redovisa förlust och införa krav på vissa nyckeltal i årsredovisningen, är alla väl ▶▶

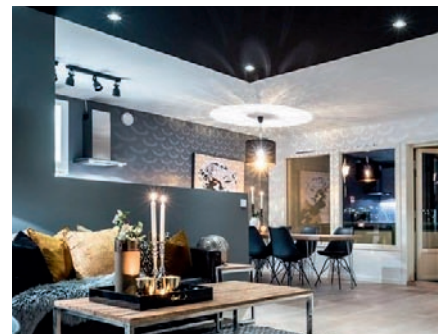

Foto: Privatregleren

Krokusveien 40

Prisantydning

4 190 000,-

Fellesgjeld

163 467,-

Totalpris

4 353 467,-

avvägda och bör genomföras skyndsamt, säger Johan Hansing, chefsekonom på Bankföreningen.

Särskilt angelägen är frågan om ett centralt, statligt register över panterna i bostadsrätter. Bankföreningen har drivit frågan länge. I Sverige finns ett sådant register för alla privatägda småhus, men det saknas för bostadsrätter. Bostadsrättsinnehavare kan lida skada av att systemet för att pantsätta bostadsrätter är mindre robust än det för småhus.

– En felaktig notering av en pantsättning, vilket inte är ovanligt, kan leda till att en köpare förlorar sin bostadsrätt vid en exekutiv auktion på grund av att en tidigare innehavare, tillika pantsättare, inte betalat sina lån, säger Johan Hansing.

Införandet av ett centralt pantbrevsregister för bostadsrätter skulle öka säkerheten för köparen. Bankföreningen anser därför att ett statligt register bör införas snarast möjligt. Det skulle underlätta arbetet med att kontrollera ägarförhållanden, pantsättningar och eventuella förfogandeinskränkningar.

– Dessutom skulle risken för olika typer av bedrägerier minska betydligt, påtalar Johan Hansing.

En annan fråga som Bankföreningen lyfter är att prisinformationen vid köp av bostadsrätter bör förbättras. På samma sätt som redan sker i Norge, bör det vara obligatoriskt att i bostadsannonser ange inte bara priset för lägenheten, utan även lägenhetens andel av bostadsrättsföreningens skuld. De två beloppen bör summeras till ett totalpris.

– Många bostadsrättsköpare är inte medvetna om att man i praktiken köper in sig i föreningens skuld när man köper en lägenhet. Om räntan går upp ökar kostnaden för det egna lånet, men också föreningens räntekostnad vilket i sin tur kan leda till högre månadsavgift. Det är i högsta grad rimligt att konsumenterna får en så bra bild som möjligt av det totala priset, säger Johan Hansing.

Ljusning i frågan om id-handlingar

Efter flera års påtryckningar från inte minst Bankföreningen angående säkerhetsbristerna kring svenska id-handlingar, har både regeringen och Polisen tagit initiativ till förbättringar. Ytterst välkommet, konstaterar Peter Göransson, ansvarig för området operativa risker på Bankföreningen.

■ Utfärdandet och kontrollen av svenska id-handlingar är inte så säkert som det borde vara, vilket gör att det i Sverige är allt för lätt för bedragare att stjäla identiteter.

Efter flera års påtryckningar annonserade så regeringen i augusti ett initiativ för att skärpa krav och rutiner för svenska identitetshandlingar. En utredning är tillsatt som bland annat ska:

- föreslå hur antalet identitetshandlingar och utfärdare ska begränsas
- analysera och föreslå hur verifieringen av äktheten och giltigheten av identitetshandlingar kan förbättras
- utreda och vid behov föreslå hur identitetshandlingar bör utfärdas och utformas för att bli säkrare
- analysera och ta ställning till om fysiska identitetshandlingar bör innehålla en e-legitimation på högsta tillitsnivå

Peter Göransson från Bankföreningen är utnämnd till expert i utredningen. Uppdraget ska redovisas senast mars 2019.

– Det är bra att regeringen börjar ta tag i frågan om identitet och id-handlingar. Bankföreningen har under flera år försökt förmå regeringen att ta större ansvar.

Peter Göransson, ansvarig för området operativa risker på Bankföreningen

Falska och oriktiga identiteter och falska id-handlingar är ett problem i Sverige, och det finns mycket som med ganska små medel kan göras för att förbättra situationen, säger Peter Göransson.

Vid sidan av utredningen har Polisen som största utfärdare av id-handlingar tagit ett initiativ till att utveckla en e-tjänst för giltighetskontroll av de id-handlingar som man utfärdar, det vill säga pass och nationella id-kort.

– Att banktjänstemannen i dagsläget måste ringa Polisens växel för att validera uppgifterna i id-handlingen är mycket otillfredsställande. En ny rutin är ytterst välkommen, säger Peter Göransson.

Polisens e-tjänst ska testas på ett urval bankkontor i oktober innan den görs tillgänglig för alla kontor.

Nu börjar bankerna rapportera till Vinn och Krita

Ett av de största rapporteringsprojekten i bankernas historia går live. I oktober började bankerna rapportera uppgifter till Riksbankens nya databas för värdepapper, Vinn. Till våren är det dags för Krita, databasen för företagskrediter. Detaljeringsgraden är hög: för varje enskilt värdepapper eller lån ska bankerna rapportera upp till 99 uppgifter.

■ Det var 2015 som Riksbanken beslutade införa databaserna. Beslutet har delvis sin förklaring i den senaste finanskrisen. I osäkerheten som rådde ansåg myndigheterna att det behövdes ytterligare statistikunderlag för krediter och värdepappersinnehav, för att förbättra analysen av finansmarknaderna. Genom införandet av Vinn och Krita går Riksbanken från insamling av statistik på totalnivå till att istället ta in uppgifter enskilt för varje värdepapper eller lån.

– För varje värdepapper som banken innehar ska 24 olika uppgifter rapporteras in till Vinn. Om värdepappret inte har något ISIN-nummer (registreringsnummer, red) behöver instituten rapportera in ytterligare 15 uppgifter om värdepappret. Krita-rapporteringen är än mer omfattande. För varje lån ska upp till 99 uppgifter rapporteras, säger Christian Nilsson, ansvarig för rapportering och statistik på Bankföreningen.

Det har varit en betydande utmaning för bankerna att bygga IT-system och skapa rutiner för att hantera den stora datamängden som ska rapporteras. Samtidigt är säkerhetskraven höga på rapporteringssystemen, inte bara hos bankerna utan även hos SCB, som tar emot uppgifterna åt Riksbanken.

Vad gäller Vinn är det uppgifter om såväl innehavaren som själva värdepappret – valuta, belopp, ränta – som ska rapporteras. Uppgifterna måste hämtas ur olika system i banken och sedan ställas samman, värdepapper för värdepapper. ➤➤

Christian Nilsson,
ansvarig för
rapportering
och statistik på
Bankföreningen

FAKTA VINN OCH KRITA:

Bankerna ska rapportera till Vinn senast den tionde bankdagen efter rapporteringsperiodens slut varje månad.

För uppgifter som ska rapporteras månadsvis till Krita har bankerna 15 bankdagar på sig att lämna till Riksbanken. De uppgifter som ska rapporteras kvartalsvis ska skickas senast den 25:e bankdagen.

Rapporteringen till Krita gäller krediter till företag. Hushållens lån omfattas inte. I likhet med Vinn ska uppgifterna rapporteras lån för lån. Dels handlar uppgifterna om företaget som tagit lånet: till exempel organisationsnummer, adress och företagsform. Dels ska uppgifter om själva lånet rapporteras: förfallotid, räntetyp, amortering, förfallna betalningar, villkorsändringar, reserveringar, avskrivningar, borgen, säkerheter och risk för betalningsinställelse.

Till Krita ska bankerna börja testrapportera i april 2018 (uppgifter från mars). Ordinarie rapportering för kreditdatabasen Krita startar sedan för uppgifter per september 2018.

Det är ett 20-tal större banker och kreditmarknadsbolag som är skyldiga att rapportera till Vinn och Krita. Inrapporteringen ska normalt ske månadsvis, men för vissa av uppgifterna i Krita räcker det med kvartalsvis.

Stor belastning på institutens IT-utveckling

– Vinn och Krita är bland de största rapporteringsprojekt med bakgrund i myndighetskrav som bankerna behövt genomföra. Dessutom infaller en rad andra myndighetskrav under det närmaste året som också innebär omfattande IT-utveckling, säger Christian Nilsson.

Några exempel är förändringar i redovisningsreglerna IFRS9 och IFRS15, som ställer nya krav på bankernas redovisning och värdering av finansiella instrument respektive intäktsredovisning. MIFID 2 innebär förändrade regler kring värdepappersmarknaden. GDPR, den europeiska dataskyddsförordningen, ersätter i sin tur den svenska personuppgiftslagen i vår.

Bankföreningen har som remissinstans arbetat med rapporteringsförslaget från det att det kom och fram till nu, för att försöka få till stånd så smidiga lösningar som möjligt för bankerna i detta jättestorprojekt. I flera olika framställningar till Riksbanken har Bankföreningen dessutom pekat på oklarheter och förbättringsmöjligheter.

– Arbetet med att införa både Krita och Vinn är och har varit kantat av en rad frågeställningar kring innehåll och rapporteringstider. Men under arbetets gång har vi kunnat reda ut flera oklarheter mellan banker och myndigheter. Vi har också lyckats få Riksbanken att skjuta på rapporteringsstarten för Krita till starten för ECB:s motsvarighet AnaCredit, säger Christian Nilsson.

Banker med verksamhet i både Sverige och euroländer ska rapportera till båda centralbankerna, och Krita är i stort identisk med AnaCredit eftersom Riksbanken har samarbetat med ECB.

Foto: iStock.com/jkfyzy

”I Handelsbanken ser vi inget motsatsförhållande mellan att vara lokal och digital. Vi arbetar in de digitala mötesplatserna i den lokala affärsmodellen som vi har följt i nästan 50 år. Vi försöker alltid anpassa oss till våra kunder, vad de efterfrågar och behöver från oss som bank. På det området sker ständiga förändringar över tid som man naturligtvis måste anpassa sig till. Redan idag är långt de flesta kundkontakter med banken digitala. Så ser det ut i hela branschen.”

Anders Bouvin, vd
för Handelsbanken och
vice ordförande för
Bankföreningen

Med perspektiv på svenska bankmarknaden

Anders Bouvin är vd för Handelsbanken sedan ett år tillbaka, och blev i samma veva vice ordförande för Bankföreningen. Hållbarhet är en viktig branschfråga där bankerna måste våga gå i bräschen, anser han. Vad gäller hushållens skuldsättning konstaterar han att bankerna har vidtagit många åtgärder, och om fler krävs bör det ske inom finans- och penningpolitikens ramar.

När Anders Bouvin tillträdde som vd förra året, innebar det även en flytt tillbaka till Sverige, eftersom han de föregående 17 åren bott utomlands, varav de nio senaste i Storbritannien där han var chef för Handelsbankens brittiska verksamhet.

Om man jämför brittiska och svenska kunder, finns det skillnader i förväntningar på banken?

– Egentligen inte. Som kund vill man bli sedd som en individ och bli juste behandlad. Man uppskattar en bankpartner att diskutera sin situation med då och då. I Storbritannien har många av de stora bankerna centraliserat, så det blir ingen diskussion utan bara ett ja eller nej på till exempel en låneansökan. Men att låna ut pengar är ingen absolut

vetenskap; det finns alltid ett antal överväganden. Då uppskattar kunden att kunna ha ett samtal med någon.

Finanskrisen gick i Storbritannien, till skillnad från i Sverige, hårt åt bankerna och flera av de stora behövde avsevärd hjälp av staten för att klara sig.

– Brittisk media handlar förstås mycket om att skattebetalarna fick gå in och rädda bankerna. Däremot finns det ingen debatt om bankernas vinster och marginaler, som det gör här. Jag tycker att Sverige är bland de länder som har den bästa banksektorn i hela världen, men i debattklimatet framkommer det inte alltid. Det är lite synd. Staten ska inte behöva binda kapital för att äga banker. Därför är det naturligtvis bra för samhället att vi har starka och lönsamma banker i ►►

INTERVJU

Sverige som kan tillhandahålla viktig finansiell infrastruktur. Starka banker betalar också skatt som sedan kan fördelas ut i välfärdssystemet så som politikerna, påpekar Anders Bouvin.

Vilka ser du som viktiga frågor för den svenska bankbranschen framöver?

– Den tekniska utvecklingen är naturligtvis viktig. Vi måste se till så vi tillhandahåller bra, effektiva och efterfrågade tekniska lösningar. Men det känner jag mig inte orolig för.

Utvecklingen med att nya aktörer erbjuder tjänster som ligger mellan banken och kunden, ser han mer som en konkurrensfråga än att det fundamentalt ändrar bankens roll i samhället.

– Bankmarknaden kommer inte alltid att se exakt likadan ut, men bankerna fortsätter ha en central roll genom att förse samhället med lån och möjligheten att placera pengar. Förutsättningarna ändras, konkurrensen ändras; bankerna måste kunna följa med och anpassa sig. Bankerna har ju en otroligt stark infrastruktur och många kundrelationer. De har generellt sett väldigt bra säkerhetssystem, för att de alltid har jobbat med den här typen av frågor. I det sammanhanget kan man också nämna kampen mot cyberkriminaliteten som tyvärr är ett område som snabbt växer och får allt större vikt för branschen.

En annan viktig branschfråga som Anders Bouvin tar upp är hållbarhet.

– Det är alldeles uppenbart att vi måste ta väl hand om vår värld, och här tycker jag att bankerna måste gå i bräschen, alltifrån hur vi lånar ut eller placerar pengar, till att vi har hållbara ►►

Anders Bouvin

Roll: Koncernchef och vd på Handelsbanken samt vice ordförande i Bankföreningens styrelse sedan 2016.

Bakgrund: Chef över Handelsbankens brittiska verksamhet i nio år, före dess chef för verksamheten i Danmark respektive New York, tio år i svenska kontorsrörelsen. Totalt mer än 30 år i Handelsbanken.

Utbildning: Fil kand i ekonomi från Lunds universitet och studier vid de franska universiteten i Reims och Montpellier.

Barndomen: Född i Harare i dagens Zimbabwe, flyttade till Malmö som tioåring. "Klart man är präglad av att ha sett så totalt olika samhällen."

En perfekt lördag: Handla färskt på förmiddagen, laga mat på eftermiddagen och samtidigt kolla på fotboll. På kvällen: middag med många rätter och mycket folk.

Motto: Man ska leva som man lär och göra det som man säger.

affärsmodeller. Vi måste uppföra oss ordentlig på alla sätt och vara väl synkade med lokalsamhällena där vi verkar.

Ibland sägs det att bankerna inte kan gå före sina kunder när det gäller hållbarhet, vad anser du om det?

– Jo, jag tror banken måste vara beredd att göra det ibland. Sedan måste den här typen av beslut vara nyanserade, men man måste våga ta tuffa beslut på det här området. Utvecklingen går ju bara åt ett håll. Det märker vi tydligt på kundernas förväntningar, och även när vi anställer människor idag. Hållbarhet är en otroligt viktig samhällsfråga, och viktigt för vår ekonomi, så därför är det viktigt för bankerna.

Lika konkurrensvillkor

Hanteringen av de senaste årens ökade reglering är också en branschfråga. Anders Bouvin konstaterar att mängden nya regler övergår allt tidigare skådat. Påverkas bankernas affärsmodeller?

– Nej, min bedömning är att det inte gör det. Vad gäller Handelsbanken så är nya regelverk många gånger väl synkade med vår affärsmodell. Det är bara det att kraven är lite större, inte minst på dokumentationen. Vad som är viktigt är att regelverket inte ger konkurrensnackdelar beroende på var man har sitt huvudkontor eller om man är organiserad i filial eller som dotterbolag. Där har regelmakarna ett stort ansvar, så att det inte uppstår konkurrensnackdelar för svenska banker som bedriver verksamhet utanför Sverige.

Ett exempel på olika regler för banker beroende på hemvist är kapitaltäckningsreglerna, där Finansinspektionen har lagt

extra krav på svenska banker, så att de har bland de högsta kapitalkraven i världen. Kapitaltäckningskraven kan dessutom komma att höjas ytterligare, eftersom Basalkommittén håller på att fatta beslut om stora ändringar av reglerna.

Nuvarande regler premierar försiktighet i förhållande till risk, i och med att utlåning med hög risk kräver att bankerna håller mer kapital. Detta sätts dock ur spel med de regler som föreslagits, eftersom golvet för minsta kapital läggs på en hög nivå, samtidigt som riskokänsliga standardmodeller måste användas i fler situationer. Hur ser du på det?

– Blir det beslutat så ligger det så långt fram i tiden att det nästan är svårt att planera för. Men det är klart, om man inför riskviktsgolv och standardiserade metoder, så tycker jag det är rimligt att anta att de påslag som de svenska reglerarna har lagt, tas bort. Man kan knappast ha bägge. Sedan är hela tankegången kring riskviktsgolven och den standardiserade metoden lite svår att greppa rent logiskt. Det gynnar ju faktiskt banker med ett högre risktagande och missgynnar banker med lägre risktagande.

Bankerna i Sverige har i internationell jämförelse låga risker i sin utlåning, och kommer alltså att få högre kapitalkrav om Baselförslaget blir verkligt.

Ett annat område som reglerats kraftigt på senare år är bankernas utlåning till bolånekunder. Vad har du för tankar om hushållens skuldsättning?

– Det är uppenbart att den är ganska hög. Samtidigt är hushållens nettosparande väldigt högt. Det viktigaste i den här frågan är att bankerna agerar ansvarsfullt och inte bidrar till osund skuldsättning. I Handelsbanken känner vi oss trygga med hur de processerna fungerar och att våra kunder inte har mer lån än vad de klarar av att hantera även om tiderna skulle bli kärvare. Annars hade de inte fått låna pengar. Så ur vår synpunkt ser vi inga problem med överskuldsättning bland hushållen, eller i företagen. Diskussionen om den ökande skuldsättningen gäller mer att det kan få makroekonomiska implikationer med minskad konsumtion, som därmed spiller över i resten av ekonomin.

Sluta åtgärda symtomen

Har bankerna ansvar för det makroekonomiska perspektivet?

– Ansvaret måste ligga hos dem som sköter finans- och penningpolitiken. Det är uppenbart att den stora anledningen till den bostadsprisstegring vi har sett, är en kombination av osedvanligt låga räntor, skattemässigt gynnade investeringar i bostäder - det vill säga avdragsrätten - och inlåsnings effekter på en trögriktig bostadsmarknad. Så om man tycker att det är ett potentiellt samhällsproblem, anser jag att man relativt enkelt kan hantera det via penning- och finanspolitik. Och inte bara åtgärda symtomen.

Du har varit drygt 30 år i branschen. Vilken är den mest påtagliga förändringen tycker du?

– Mer ordning och reda i bankerna. Bättre processer, bättre system. Vi har förädlat rådgivningen, ställer högre krav, utbildningsnivån har ökat. Och så har bankerna levererat avancerade tekniska lösningar för kunderna. Idag är 90 procent av våra kundkontakter digitala. Så det har skett en enorm utveckling, åt det bättre hållet!

Regeringen vill främja hållbarhet via finansbranschen

De senaste åren har en rad arbeten satts igång för att ställa om till ett mer hållbart samhälle, och för banker har hållbarhetsaspekten blivit en allt större del av verksamheten. Regeringen har tagit flera initiativ som involverar finansbranschen.

■ Senast i raden är två utredningar, den ena om gröna obligationer, den andra om energibesparande fastighetsinvesteringar. Bankföreningen är representerad i bägge.

Den ena utredningen syftar till att ta fram åtgärder som gynnar tillväxten av marknaden för gröna obligationer. Utredaren konstaterar att det är utbudet som saknas medan efterfrågan är god. Därför finns ett intresse av att staten och bland andra bankerna emitterar gröna obligationer. Eftersom

Jonny Sylvén, ekonom på Bankföreningen

dessa emittenter har så stora behov av finansiering, skulle de kunna emittera en avsevärd mängd gröna obligationer, vilket skulle få fart på marknaden.

Utredningen har dock kommit fram till att det finns betydande svårigheter att få fram en grön obligation från staten, även om såväl franska som polska staten har lyckats med det.

När det gäller banker som emittenter är utredningen inne på samma linje som internationellt, nämligen att banker ska få lägre kapitalkrav på gröna tillgångar, såsom gröna obligationer och lån. Eventuellt skulle kapitalkraven på icke-gröna tillgångar även kunna höjas.

– Det svåra är dock att definiera vad som är grönt och motivera att kredit-

värdigheten är bättre i sådana tillgångar än i andra, säger Jonny Sylvén, ekonom på Bankföreningen som deltar i utredningen som representant för bankerna.

Den andra utredningen som Bankföreningen är med i syftar till att se hur man kan gynna investeringar för att begränsa energikonsumtionen i fastigheter. I direktivet till utredningen diskuterades att staten skulle finansiera sådana investeringar, alltså bli kreditgivare, och att staten skulle bistå fastighetsbolag med statliga garantier. Planerna på staten som långgivare har dock lagts ner. Samtidigt har möjligheterna att få statliga garantier för att finansiera byggande och renoveringar av energisnåla fastigheter minskats.

– Utredaren verkar inte tro att de uppsatta målen för energibesparing i fastighetssektorn uppnås inom ramen för utredningen. Andra åtgärder måste till, säger Jonny Sylvén.

Ett problem som diskuteras inom utredningen är hur investeringar i fastigheter med låga eller fallande fastighetsvärden ska kunna göras lönsamma.

För banker har hållbarhetsaspekten blivit en allt större del av verksamheten, särskilt vad gäller krediter och placeringar. Bland de senaste hållbarhetsinitiativen i branschen finns ett gemensamt informationsprojekt som sätts i gång i våras. För att konsumenter lättare ska kunna se och jämföra hur banker arbetar med hållbarhet i företagsutlåningen, publicerar Bankföreningens medlemsbanker ett faktablad med bankspecifik information enligt en gemensam modell.

Båda utredningarna ska vara klara i vinter.

VAD ÄR GRÖNA OBLIGATIONER?

Det finns ingen fastställd definition på vad en grön obligation är, men marknaden har kommit överens om olika principer, till exempel Green Bond Principle, med kriterier som obligationen ska leva upp till. Vanligen ska medlen som det emitterande företaget får in via obligationen, användas till något som minskar påverkan på naturen, minskar CO₂-utsläppen eller på annat sätt lever upp till Parisavtalet.

Betalkontodirektivet genomfört i Sverige

Sedan den 1 juni i år gäller i Sverige det nya regelverket om rätt till konto med grundläggande funktioner. De svenska reglerna grundar sig på ett EU-direktiv. Konsumenterna bosatta i EU har rätt till ett betalkonto och vissa tillhörande tjänster som underlättar vardagen, såsom debetkort, möjlighet att göra överföringar, autogiro samt ta ut och sätta in kontanter.

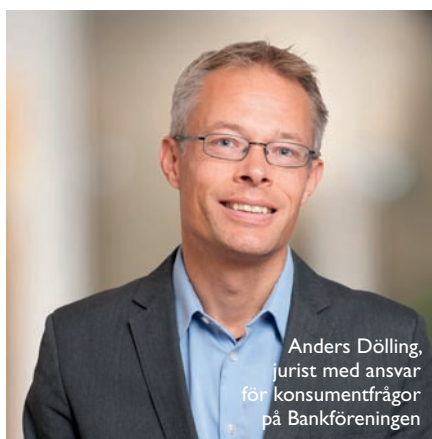
■ De grundläggande tjänster som banken erbjuder sina övriga kunder måste man tillhandahålla alla som önskar. Däremot finns inget krav att tillhandahålla tjänster som normalt inte finns i bankens sortiment.

Vad gäller penningtvätsregelverket så har det alltid företrädde, det vill säga konsumenten måste kunna identifiera sig och banken måste förstå syftet med att kunden vill öppna ett konto. Det finns också vissa andra situationer när ett konto med grundläggande tjänster kan nekas. Att konsumenten saknar personnummer eller har en betalningsanmärkning är dock i sig inte skäl att neka konto med grundläggande funktioner.

En konsument som nekas öppna konto med grundläggande funktioner ska få beslutet skriftligt, och kan enligt det nya regelverket vända sig till Allmänna reklamationsnämnden (ARN) eller domstol.

– Här har det blivit lite tokigt i lagen eftersom det inte sätts någon tidsgräns hur snart konsumenten måste vända sig till banken med ett klagomål om att öppnande av kontot har nekats. För att kunna bemöta en konsument i en eventuell tvist blir bankerna tvungna att spara avslagsuppgifter över förhållandevis lång tid. Bankföreningen ska skriva till regeringen och begära en lagändring, säger Anders Dölling, jurist med ansvar för konsumentfrågor på Bankföreningen.

EU:s betalkontodirektiv, som de svenska nya reglerna grundar sig på, innehåller också regler om hur bankbyte ska gå till. Bankföreningens bankbytesrutin visade sig dock i en jämförelse med EU-direktivets modell vara så

Anders Dölling,
jurist med ansvar
för konsumentfrågor
på Bankföreningen

mycket smidigare att regeringen valde att utnyttja ett undantag i direktivet och göra det möjligt att behålla den svenska rutinen. Sedan den 1 juni ska alla svenska betaltjänstleverantörer ha en bytesrutin, även de som inte är medlemmar i Bankföreningen. Lever banken inte upp till de skyldigheter och tidsgränser som fastställts i bytesrutinen kan den bli skadeståndsskyldig.

Vissa nyheter dök dock upp i Finansinspektionens föreskrifter kring bankbytet. Bland annat ska rutinen numera även kunna användas för att byta enstaka tjänster också när ett regelrätt bankbyte inte sker.

– I Sverige har nästan hela den vuxna befolkningen konto och tillgång till grundläggande betaltjänster. Avgiftsnivån är relativt låg och vi hade redan en snabb bankbytesrutin. Det ser helt annorlunda ut i en del andra EU-länder och där kan nog betalkontodirektivet få visst genomslag. På det stora hela tror jag inte att den nya lagstiftningen i praktiken kommer att innebära så stora förändringar, säger Anders Dölling.

– Från Konsumenternas Bank- och finansbyrå har vi hört att det senaste året skett en ökning av antalet klagomål på att det är svårt att öppna konto med betaltjänster. Det är bekymmersamt, men ofta hänger det ihop med penningtvätsregelverket och krav på identifiering.

Betalkontodirektivet innebär också nya informationskrav. När ett betalkonto öppnas måste banken ge kunden en standardiserad avgiftsredovisning. Minst en gång per år ska sedan en standardiserad sammanställning över betalade avgifter tillhandahållas kunden. Bestämmelserna träder dock inte ikraft förrän senare.

Först ska mallarna för informationen samt standardiserad terminologi för vissa banktjänster behandlas och beslutas på EU-nivå. Det sker sannolikt före jul. Sedan har medlemsstaterna nio månader på sig att få nationella regler på plats. Finansinspektionen ska – med utgångspunkt i EU:s lista – besluta om vilka tjänster som ska ingå i den svenska avgiftsinformationen som bankerna ska tillhandahålla vid öppnande av konto.

– Det arbetet inleds under hösten och där har FI visat intresse att ha en dialog med Bankföreningen. Det är svårt att göra en tidsuppskattning, men kanske kan man tänka sig att avgiftsinformationen ska börja överlämnas någon gång andra halvan av 2018. För årsredovisningen behöver bankerna ha betydligt mer tid att samlas in uppgifter och anpassa sina system så att konsumenterna får meningsfull information. Det har vi påtalat för Finansdepartementet och Finansinspektionen, säger Anders Dölling.

Getswish växer i takt med Swish

Getswish startades av bankerna för att driva utvecklingen av Swish. Fram till för ett år sedan bestod bolaget av bara en person. Sedan anställdes Anna-Lena Wretman som vd och idag är de åtta som arbetar där. Varför denna expansion?

Anna-Lena Wretman,
vd på Getswish

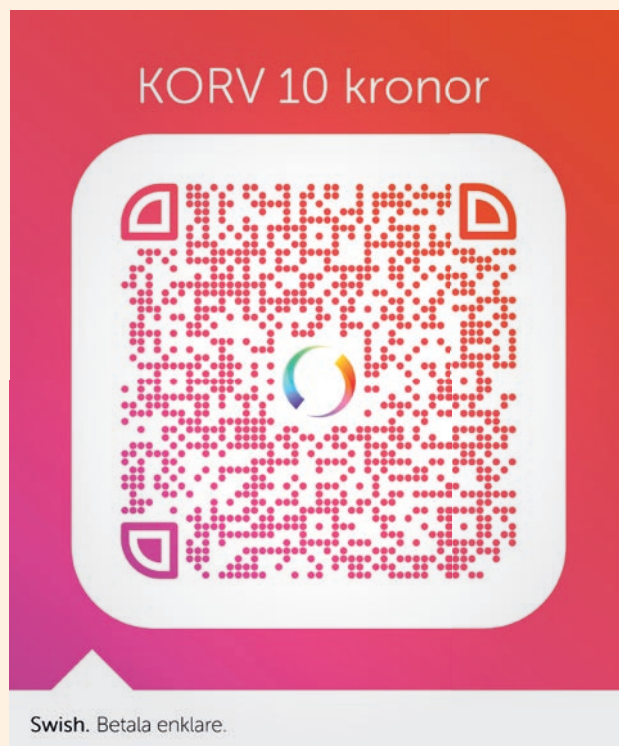
– Intresset för Swish är stort och det blev ohållbart att driva utvecklingen med en så liten fast organisation; bankerna fick ta för mycket av sina egna resurser. Men vi har ändå ett banknära samarbete. Ska vi mäta med att driva den utvecklingsagenda vi har framför oss, behöver vi både kompe-

tens och resursamarbetemed bankerna. Det är en konkurrensutsatt marknad med mycket som händer inom innovation och utveckling, samtidigt som det kommer omfattande regleringar på det här området, säger Anna-Lena Wretman.

Den reglering som kanske påverkar marknaden mest är PSD 2, betaltjänstdirektivet, som speglar EU:s önskan att öka innovationstakten och öppna betalmarknaden för fler aktörer. EU har

också tagit initiativet till SEPA instant, ett regelverk för realtidsbetalningar i euro.

– Utvecklingen med att icke-traditionella aktörer som Klarna och Apple kommer in och utmanar bankerna på betalområdet fortsätter. Konkurrensen gör att alla skärper till sig, alla vill komma bra ut för konsumenten. I den här miljön skapas också möjligheter för oss; sådant vi kan ta del av. Vi är en betaltjänst som verkar i ett ekosystem, och kommer det ►►

I somras uppdaterades Swish-appen med möjligheten att skapa och läsa QR-koder. Till exempel kan en förening som säljer korv på en fotbollsmatch sätta upp en lapp med en QR-kod de själva skapat, där uppgifter om pris och mottagare redan finns. Korvköparna läser av QR-koden med sin Swish-app och behöver sedan bara godkänna betalningen. Då hinner fler korvar säljas i pausen.

FAKTA

- Getswish ägs av sex banker, men är öppet för andra deltagare. I dagsläget är tio banker anslutna till samarbetet, och erbjuder Swish till sina kunder.
- Getswish: 1. äger och förvaltar de immateriella rättigheterna till Swish, däribland varumärket, 2. driver utvecklingen av samt samordnar Swishs infrastruktur. Erbjudandet ut mot kunderna utformas enskilt av bankerna.
- 5,9 miljoner svenskar har Swish

- Tre Swishtjänster finns på marknaden, nämligen betalningar från privatpersoner till: 1. privatpersoner, 2. företag, föreningar och organisationer, 3. e-handlare
- Aktuella regleringar inom betalområdet:
 - PSD 2, träder i kraft i Sverige tidigast maj 2018
 - Dataskyddsförordningen GDPR, gäller från maj 2018 i Sverige

- Betalkontodirektivet, svenska regler trädde ikraft i juni 2017
- EU har också tagit initiativ till SEPA instant, ett regelverk för realtidsbetalningar i EU.

innovationer inom exempelvis identifiering eller realtidsbetalningar kan vi använda oss av det. Vi tycker också det är bra att det regleras, så det blir ordning på hur vi konkurrerar.

Vad gör ni nu på Getswish?

– Ledordet är användbarheten med Swish, både för betalare och mottagare. Vi bygger vidare, dels nya funktioner i varje tjänst, dels inom nya områden. Just nu jobbar vi med formfill, färdigfyllda användaruppgifter, och med möjligheten att integrera kassasystem för att förenkla för handlaren. E-handeln är också jättespännande. Där ser vi verkligen att det finns stor potential.

Ett exempel är kunden SJ som anslöt sin e-handel till Swish i våras. Ett halvår senare betalar 40 procent av dem som köper tågbiljett på nätet och över 50 procent av dem som köper sin resa på SJ:s app med Swish.

Andra tjänster Getswish håller på att ta fram är möjligheten att skicka en begäran eller påminnelse om betalning, samt att man ska kunna lägga upp återkommande enkla småbetalningar i Swish. Getswish fortsätter även att utveckla tjänsten med QR-koder som lanserades i somras.

– Sedan finns det utvecklingsprojekt vi vill hålla för oss själva ett tag, säger Anna-Lena Wretman.

Swish är ett av Sveriges starkaste varumärken. 98 procent av alla känner till det. 5,9 miljoner har Swish, däribland över hälften av pensionärerna mellan 65 och 79 år. Vem har sagt att äldre inte kan ta till sig ny teknik? När löneutbetalning sammanfaller med helg görs över 1 miljon Swishbetalningar på ett dygn.

Swish ansågs av allmänheten vara Sveriges mest meningsfulla digitala varumärke förra året. Tvåa var Google.

– Men det får inte bara vara hajp kring ny teknik; det ska underlätta vardagslivet. Det kan få vara vilken teknik som helst, det är upplevelsen som är det viktigaste. Betalningar ska vara friktionsfria, användaren ska kunna fokusera på vad man får för betalningen, inte på själva betalsättet. Men man måste också känna att man har kontroll och att det är säkert.

Källor: SJ, Kantar/Sifo, Getswish, Lynx Eye

Klarspråksprojekt – tydligare kundvillkor

Bankföreningen vill att innehållet i bankernas kundvillkor ska bli mer lättillgängligt och tydligt, och har därför startat ett pilotprojekt tillsammans med bankerna.

■ Bland annat har en språkkonsult föreläst och gett tips om hur man kan skriva på ett sätt som underlättar förståelsen av juridiska texter och villkor.

Nästa steg i arbetet blir att gå igenom konkreta kundvillkor för att se hur de kan förenklas språkligt.

Nya faktablad för kunder om anhöriga och skatt

■ Bankföreningen har tagit fram två nya bankgemensamma faktablad. "Behörighet för anhöriga vid bankaffärer" ger information om vad som gäller för anhöriga som företräder personer över 18 år och som inte själva kan ta hand om sina bankaffärer. Det andra "Skatterättslig hemvist i ett annat land" ger information om bankens rapportering om kundernas finansiella tillgångar och inkomster i enlighet med den globala standarden Common Reporting Standard, CRS.

Dessutom har foldern och faktabladet "Därför måste banken ställa frågor" uppdaterats i enlighet med den nya penningtvättslagen. Det har även foldern Känn din kund samt faktabladerna "Att bli bankkund" och "Personer i politiskt utsatt ställning".

Faktabladerna finns att ladda ner på Bankföreningens hemsida. Broschyrerna kan man beställa hos cathrine.bergstrom@swedishbankers.se

Mycket arbete för bankerna kring dataskyddsförordningen

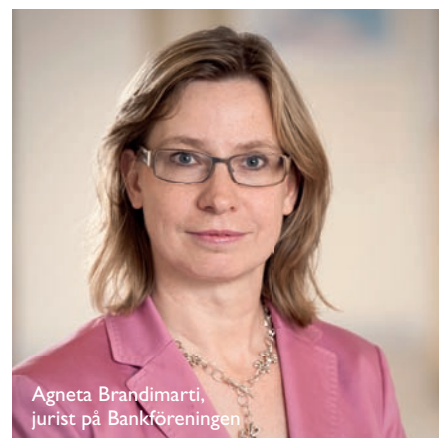
Dataskyddsförordningen, som ska tillämpas från och med 25 maj 2018, innebär en rad förändringar för bankerna. Den väcker dock vissa frågor när det gäller hur innehållet ska tolkas.

■ Reglerna i förordningen ser exempelvis ut att ibland kollidera med andra aktuella regelverk, som PSD2 och penningtvätsreglerna. Det behöver därför klargöras hur myndigheterna som utövar tillsyn ska samordna sig, så att de oklarheter som finns hur regelverken ska fungera ihop inte får negativa konsekvenser för bankerna.

För att diskutera dessa och andra frågor bjöd Bankföreningen in Datainspektionen, Finansinspektionen och bankerna till ett möte i september.

– En rad viktiga synpunkter framkom då som behöver analyseras ytterligare av både myndigheterna och bankerna, för att de ska kunna hanteras på ett bra sätt, säger Agneta Brandimarti, jurist på Bankföreningen.

Dataskyddsförordningen GDPR, General Data Protection Regulation, är bindande för alla EU-länder och ska tillämpas i sin helhet. Dataskyddsförordningen ersätter den nuvarande svenska personuppgiftslagen som därmed upphör i samband med att förordningen börjar tillämpas nästa år.

Agneta Brandimarti,
jurist på Bankföreningen

Svenska intressenter ska få mer inflytande över EU-beslut

Bankföreningen har träffat Finansinspektionen och Finansdepartementet för att diskutera möjligheten till tidigare och mer insyn, så att förutsättningarna för att påverka lagförslag från EU som berör branschen kan förbättras.

■ Sedan Sverige gick med i EU har allt fler regler sitt ursprung utanför landet. Redan det minskar svenska intressenters möjlighet att föra fram synpunkter och påverka utformningen av reglerna. Men när makten i Sverige dessutom förskjuts från riksdag till regering, eftersom det är regeringen som förhandlar för svensk räkning i Bryssel, påverkas möjligheten till inflytande ytterligare.

Regeringens egen utredning konstaterade förra året att informationsunderskott och bristande kunskaper hindrar svenska intressenter från insyn och delaktighet i beslut som härrör från EU. Utredningen anser också att EU-politiken fått en allt mer perifer roll i det offentliga samtalet. Därför bör åtgärder vidtas för att höja kunskapen och förbättra informationstillgången, bland annat genom att regeringen tidigarelägger och stärker sin dialog med intressenter när det handlar om lagstiftningsprocessen i EU.

–Vi har länge velat ha en bättre och tidigare dialog i lagstiftningsarbetet på såväl EU-nivå som nationellt. Slutsatserna som utredaren kommit fram till stämmer väl överens med de åtgärds-

förslag som Bankföreningen i våra tillsammans med Svensk Försäkring, Fondhandlareföreningen och Fondbolagens förening lämnade till Finansinspektionen och Finansdepartementet. Bättre dialog med branschen skulle ge myndigheter och departement ett mer ändamålsenligt underlag inför förhandlingarna inom EU och nationellt, men också snabba upp hela lagstiftningsprocessen, säger Åsa Arffman, chefsjurist på Bankföreningen.

Branschens skrivelse ledde till ett möte med Finansinspektionen och Finansdepartementet i augusti, då vägen framåt diskuterades. Förutom kravet på en bättre och tidigare dialog lyftes andra frågeställningar, däribland de korta

Åsa Arffman,
chefsjurist på
Bankföreningen

anpassningstiderna som branschen får efter att nya regler trätt ikraft.

–Vi tycker att vi fick gehör för våra synpunkter och hoppas förstås att det resulterar i något konkret, säger Åsa Arffman.

Finansinspektionen kommer att bjuda in till ett uppföljande möte under december 2017.

FAKTA

Utredningens uppdrag var att utreda möjligheterna att inom ramen för EU:s nuvarande regelverk och arbetssätt främja insyn, delaktighet och inflytande för aktörer i Sverige när det gäller frågor som beslutas inom EU. Rapporten heter EU på hemmaplan (SOU 2016:10).

Vad är Bankunionen?

Regeringen startade under sommaren en utredning för att analysera för- och nackdelar med ett svenskt deltagande i Bankunionen. Men vad är Bankunionen och vad skulle det innebära för svenska banker om Sverige var med?

■ Bankunionen skapades som ett svar på finanskrisen och syftar till att förbättra övervakningen av banksektorn och minska risken för att banker drabbas av ekonomiska problem. Bankunionen omfattar euroländerna, men andra EU-länder kan ansluta sig om de vill.

Bankunionen består än så länge av två pelare: tillsyn och krishantering. Den tredje pelaren är insättningsgaranti, men den är ännu inte beslutad.

Den gemensamma tillsynsmekanismen SSM består av ECB och de nationella tillsynsmyndigheterna i de deltagande länderna. Verksamheten började i november 2014. SSM ansvarar för tillståndsgivning och tillsyn över alla banker i euroområdet samt banker i EU-länder som etablerat ett nära samarbete med SSM.

ECB är ytterst ansvarig för all banktillsyn i de deltagande medlemsstaterna, och utövar också direkt tillsyn över så kallade betydande banker. 120 banker, med tillsammans 82 procent av de totala banktillgångarna i euroområdet, står under ECB:s direkta tillsyn. De nationella tillsynsmyndigheterna i SSM ansvarar för den direkta tillsynen av mindre betydande banker.

ECB har befogenhet att göra tillsynsutredningar, genomföra inspektioner och undersökningar på plats, att bevilja och återkalla banktillstånd, att bedöma bankers förvärv och avyttringar av kvalificerade innehav, att se till att EU:s tillsynsregler uppfylls, och att sätta högre kapitalkrav (buffertar) för att motverka finansiella risker.

För Sverige finns det en möjlighet att etablera ett nära samarbete med ECB om tillsyn. Ett sådant samarbete skulle innebära att ECB ansvarar för den direkta tillsynen även över svenska banker som klassificerats som betydande. I praktiken skulle det dock innebära att det fort-

Europeiska centralbanken ansvarar för tillsynen av bankerna i Bankunionen, antingen direkt eller indirekt via de nationella tillsynsmyndigheterna.

farande är Finansinspektionen som fattar tillsynsbeslut avseende de svenska bankerna, men besluten ska baseras på instruktioner som Finansinspektionen får från ECB. Samarbetet kan avslutas både av ECB och av Sverige.

Den gemensamma resolutionsmekanismen SRM inledde sitt arbete i januari 2015. Syftet med SRM är att säkerställa en effektiv resolution av insolventa banker till en så låg kostnad som möjligt för skattebetalarna och för den reala ekonomin. SRM gäller för alla banker som omfattas av SSM. SRM gäller alltså även för medlemsstater som inte har euron som valuta men som etablerat ett nära samarbete med SSM.

Den gemensamma resolutionsmekanismen består av

1. en gemensam resolutionsnämnd
2. en gemensam resolutionsfond ►►

FAKTA

Bankunionens tre pelare

1. Den gemensamma tillsynsmekanismen SSM, Single Supervisory Mechanism, utövar tillsyn över bankerna i euroområdet med ECB som ansvarig myndighet.
2. Den gemensamma resolutionsmekanismen SRM, Single Resolution Mechanism, ska säkerställa att eventuella bankkriser hanteras effektivt och med minimala kostnader för skattebetalarna och realekonomin.
3. Det europeiska insättningsgarantisystemet EDIS, European Deposit Insurance Scheme. Väntar på beslut, innan den träder ikraft.

MREL, minimum requirement for own funds and eligible liabilities

Krav på nedskrivningsbara skulder är ett komplement till kapitalkraven. Kapitalkraven syftar till att banken kan bära oförväntade förluster utan att falla, medan nedskrivningsbara skulder ska säkra att banken kan återkapitaliseras vid fallissemang. MREL är bankspecifika krav. I Sverige är Riksgälden ansvarig för MREL.

Länder utanför eurozonen i Bankunionen

Inget land utanför eurozonen har hittills anslutit sig till Bankunionen, men Danmark utreder om de ska.

Den gemensamma resolutionsnämnden SRB, Single Resolution Board, är en självständig EU-myndighet. Den består av en ordförande och fyra heltidsledamöter utsedda av EU samt representanter från de nationella resolutionsmyndigheterna. EU-kommissionen, ECB och Europeiska bankmyndigheten, EBA, är med som observatörer.

En av nämndens uppgifter är att ta fram resolutionsplaner för banker som står under direkt tillsyn av ECB och banker med gränsöverskridande verksamhet. SRB ska också sätta MREL-krav på bankerna (se faktaruta) samt besluta om att försätta en krisdrabbad bank i resolution. För de banker som inte faller in under SRB ansvarar de nationella resolutionsmyndigheterna.

Den gemensamma resolutionsfonden, finansierad av bankerna, ska betala för resolutionsåtgärder. ECB kommer som tillsynsmyndighet att ha en viktig roll när beslut fattas om huruvida en bank är insolvent eller sannolikt kommer att bli insolvent.

Svenska banker skulle bli en del av SRM om Sverige etablerar ett nära samarbete med SSM. Det skulle innebära att den gemensamma resolutionsnämnden får ett direkt ansvar för de banker som klassificeras som betydande. Övriga svenska banker skulle fortfarande falla under Riksgäldens ansvar. Dessutom skulle svenska banker betala till den gemensamma resolutionsfonden. Om samarbetet avbryts återbetalas inbetalda avgifter, enligt vissa regler.

Europeiska insättningsgarantisystemet EDIS blir den tredje pelaren i Bankunionen. Syftet är att ge ett starkare och enhetligare försäkringsskydd för insättningar av privatkunder. Den europeiska insättningsgarantiförsäkringen blir obligatorisk för euroländerna men också för andra medlemsstater som anslutit sig till Bankunionen. Diskussioner pågår just nu om detaljutformningen, som måste vara klar innan EDIS börjar gälla.

Nordea flyttar huvudkontoret till Finland

Vid ett styrelsemöte den 6 september beslutades att Nordeas moderbolag ska flytta till Finland. Det innebär att den svenska verksamheten till största delen kommer att vara en filial till den finska banken.

– Men en viktig utgångspunkt är att bankens svenska verksamhet kommer att finnas kvar i samma utsträckning som idag. Nordeas kunder kommer inte att märka någon skillnad, säger Johan Hansing.

Varför flyttar Nordea sitt huvudkontor?

– Det viktigaste skälet som Nordea har angett är att man som finsk bank omfattas av Bankunionens tillsyn och regelverk och därmed får likartade förutsättningar som jämförbara europeiska banker. Konkret innebär det till exempel att Bankunionens tillsynsmekanism SSM får huvudansvaret för tillsynen över Nordea och att man omfattas av Bankunionens krishanteringssystem.

Vad innebär flytten för övriga svenska banker och svensk finansmarknad?

– Det är förstås till nackdel för ambitionen att Stockholm ska vara ett starkt regionalt finanscentrum. Nordea är den enda av de stora nordiska bankerna som är globalt systemviktig och har därför något av en särställning på den nordiska marknaden. Men, som sagt, Nordea har kvar sin verksamhet och kommer fortsatt att vara en viktig konkurrent i Sverige, säger Johan Hansing.

Måste det svenska regelverket anpassas till Bankunionens för att skapa jämlika konkurrensförhållanden?

– Det återstår att se vilka krav och regler som kommer att ställas på Nordea inom Bankunionen, och i vilken utsträckning de kan komma att avvika från de krav som ställs på svenska banker. Om skillnaderna blir betydande kan det bli nödvändigt att anpassa det svenska regelverket, säger Johan Hansing.

Johan Hansing,
chefsekonom på
Bankföreningen

Bankföreningen har fått nya medarbetare

I augusti kom två nya medarbetare till Bankföreningen. Samtidigt tillsattes vd-posten på Bankföreningens nybildade dotterbolag.

■ **Sara Ekstrand** är jurist och har anställts för att arbeta med frågor om penningtvätt och compliance. Hon ersätter Åsa Arffman, som har blivit Bankföreningens chefsjurist. Närmast kommer Sara Ekstrand från Forex Bank, där hon varit ansvarig för arbetet mot penningtvätt. Hon har tidigare arbetat på Nordea, Länsförsäkringar och Finansinspektionen inom områdena penningtvätt och compliance.

■ **Henrik Bergman** har tillträtt som biträdande chef för Bankföreningens avdelning för finansiell

infrastruktur där han arbetar med bankernas digitala förnyelse. Från Bankföreningens sida ansvarar han för verksamheter som bedrivs i föreningens dotterbolag, såsom projektet för ny framtida svensk betalinfrastruktur, och Tamburprojektet för förenklade bostadstillsatser. Närmast kommer Henrik Bergman från SEB, där han ansvarade för betalinfrastrukturfrågor. Han har också varit ordförande för Getswish. I grunden är han jur kand och civilekonom.

■ **Jenny Winther** har anställts som vd för Betalningsregelverk i Sverige AB, ett nytt dotterbolag under Bankföreningen. Bolaget har startats för att driva det bankgemensamma projektet att skapa en ny betalinfrastruktur i Sverige. Tidigare arbetade Jenny Winther på Bankgirot där hon senast var avdelningschef för produkter och tjänster inom betalningar. Hon har även en bakgrund som konsult på Logica, nuvarande CGI, och är utbildad civilingenjör.

Svenska Bankföreningen
Box 7603, 103 94 Stockholm

08-453 44 00
info@swedishbankers.se
www.swedishbankers.se

Svenska **Bankföreningen**
Swedish Bankers' Association

**PRENUMERERA
PÅ BANKFOKUS
FRÅN SVENSKA
BANKFÖRENINGEN!**

Gå in på Publikationer på
www.swedishbankers.se eller
mejla till info@swedishbankers.se